

plexul teatrului stanislavskian, care nu e un complex, ci un atu. Pe această bază se poate clădi la nesfârșit, se poate pune fantezie, forță novatoare. Nu este o țară, ci, dimpotrivă, e o zestre importantă. Ar trebui să se scuture și de complexul de a nu fi parcurs la vreme niște experiențe novatoare. Aici există o forță extraordinară de teatru care trebuie acceptată de creatori ca atare, cu seninătate, fără vanitate – ea nu duce nicăieri –, dar și fără desconsiderarea pe care sunt tentați s-o atribuie propriilor forțe. Am constatat că (și acum voi spune lucruri neplăcute, dar datorită unui prieten este să le spună, pentru cele plăcute se găsesc alții), în măsura în care va continua încercarea de a se imita modele, marea, reala forță artistică pe care o simt nu va fi folosită decât la a zecea parte din ce ar putea fi. Cred că momentul în care creatorii vor reuși să se scuture de nevoia de a fi inovatori cu orice preț va fi clipa supremei împliniri. Am să dau exemplul lui Peter Brook – pe care nu văd cine l-ar contesta – care, după ce a parcurs toate încercările novatoare, fiind tot-

deauna primul, a ajuns acum la o formulă de teatru de o simplitate extremă, dar care reușește să fie tulburătoare cu fiecare moment scenic. Te uiți cu stupoare, ai senzația că pe scenă nu se întâmplă nimic, nu știi de ce ești tulburat; nu știi de ce, plecând de la teatru, nu te gândești decât la ce ai văzut și parcă ești mai puternic sufletește și poți suporta mai ușor mediocritatea vieții. Când pe scenă se ajunge la o astfel de simplitate, care e rezultatul unor acumulări, este un moment extraordinar de împlinire. Când tinerii creatori din Basarabia vor avea curajul să elimine din spectacole multe elemente parazitare, ei vor ajunge să se exprime într-adevăr în formula cea mai fericită.

Și fiindcă ați venit cu o misiune specială – aceea de a selecta un spectacol din Republica Moldova pentru Festivalul Național de Teatru din România –, care sunt impresiile de la spectacolele pe care le-ați văzut? În cazul când considerați întrebarea prematură, o lăsăm pentru mai târziu.

E prea devreme să vă răspund. Aș vrea să fac o precizare, privitor la selecție – din nou mă voi scuza pentru franchețe, dar forma mea de respect este adevărul; îmi pare rău, dar alta nu cunosc: voi lua un spectacol numai în măsura în care voi constata că el stă bine, cu demnitate, alături de celelalte opt care vor fi în selecție. Nu am crezut niciodată în prietenia, iubirea, solidaritatea exprimate prin rabat. În artă nu se face rabat. Nu faci rabat decât unui copil sau unui neputincios. Nu vreau să ofensez pe nimeni, făcând rabat. Nu vreau ca un spectator din București să spună: "Ei, săracii, au venit și cei de la Chișinău!". Nu există motive să ne considerăm unii mai grozavi ca alții. Există stagioni bune și stagioni proaste și la dumneavoastră, și la noi; există teatre care sunt în dezvoltare, altele care sunt în *stand-by*, iar altele... Se întâmplă... Dacă voi lua un spectacol, lucru încă nedecis în momentul de față, vă asigur că, din punctul meu de vedere, el va sta perfect alături de celelalte.

Dina Ghimpu

SCOMEMORĂRI

20 de ani de la moartea lui Teodor Mazilu

O aventură estetică

rând, extravaganța unui dans occidental, *twist*, adus pe scena „realismului socialist”.

Pentru prolog ar fi potrivit, acum, un ritm de *rap*, perfect adecvat subiectului, mai actual ca oricând: „În afaceri necurate se băgase,/ Dar gingășia și-o păstrase/ Cu fiecare potlogărie/ El câștiga în gingășie”. Versurile intenționat șchioape portretizează (*avant la lettre*) un personaj generic, devenit erou al prezentului. Un prezent al degradării valorilor, miraculos anticipat de comedierul, care a intuit până și involuția societății „în tranziție”. Maestrul s-a grăbit să se retragă în eternitate, iar realitatea s-a precipitat să se conformeze ficțiunii. Astfel, ceea ce ieri putea trece drept o simplă figură de stil s-a dovedit a fi o maladie a secolului. Diagnosticată prompt și amendată caustic, constituită în paralel cu teatrul absurdului, farsa tragică

ori „antiliteratură” lui Mazilu localizează criza existențială în însăși conștiința individului, anticipând pe cale livrescă tendința vertiginosă de disoluție a umanității: cinismul e la mare preț, aparențele nu mai interesează, fățarnicia a devenit cochetărie, capriciu nebun, esența e mistificată. Parvenitul merge înainte fără scrupule, dar privește înapoi cu nostalgie. Libertatea abuziv înțeleasă și democrația demagogică permit proliferarea mentalității egolatre. Mecanismul psihic al duplicității morale îl anulează pe individ. De unde și „inconștiința criminală” care împinge omenirea la autodistrugere. Complexa operă a lui Teodor Mazilu – care așteaptă noi și noi exploratori – se plasează într-un arc de boltă susținut de Caragiale și Eugen Ionescu.

Irina Coroiu

Aveam 12 ani când Lucian Pintilie aducea la rampă **Proștii sub clar de lună**, însoțindu-l de o aură teribilă. Era însăși aura modernității, conferită de regizorul unui autor care-și are azi propria-i aură de clasicitate, provenind dintr-o clarviziune genială. E drept, acest lucru avea să se impună în timp. La acea vreme pur și simplu fascina insolitul personajelor și, nu în ultimul